

Zbornik sudske prakse

RJEŠENJE SUDA (osmo vijeće)

24. listopada 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Poslovnik Suda – Članak 99. – Zračni prijevoz – Uredba (EZ) br. 261/2004 – Duže kašnjenje leta – Pravo putnika na naknadu štete – Dokaz o prijavi putnika za let – Rezervacija potvrđena od strane zračnog prijevoznika”

U predmetu C-756/18,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (Općinski sud u Aulnay-sous-Boisu, Francuska), odlukom od 28. studenoga 2018., koju je Sud zaprimio 3. prosinca 2018., u postupku

LC,

MD

protiv

easyJet Airline Co. Ltd,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: L. S. Rossi, predsjednica vijeća, J. Malenovský (izvjestitelj) i F. Biltgen, suci,

nezavisni odvjetnik: E. Tanchev,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani dio postupka,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za osobe MD i LC, J. Pitcher, *avocate*,
- za francusku vladu, A.-L. Desjonquères i I. Cohen, u svojstvu agenata,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes, P. Barros da Costa, L. Medeiros i C. Farto, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, J. Hottiaux i N. Yerrell, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,

* Jezik postupka: francuski

donosi sljedeće

Rješenje

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 3. stavka 2. točke (a) Uredbe (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91 (SL 2004., L 46, str. 1.) (SL posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 7., svezak 26., str. 21. i ispravak SL 2019., L 119, str. 202.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između osoba LC i MD i društva easyJet Airline Co. Ltd (u daljnjem tekstu: easyJet), povodom zatražene naknade štete zbog dužeg kašnjenja leta.

Pravni okvir

- 3 U skladu s uvodnom izjavom 1. Uredbe br. 261/2004:

„Aktivnost Zajednice u području zračnog prijevoza usmjerena je, pored ostalih stvari, na osiguravanje visoke razine zaštite putnika. Uz to, u potpunosti bi trebalo voditi računa o obvezama zaštite potrošača općenito.”
- 4 Članak 2. točka (g) te uredbe propisuje:

„Za potrebe ove Uredbe:

[...]

(g) ‚rezervacija‘ znači činjenica da putnik ima kartu ili drugi dokaz, koji ukazuje da je rezervacija prihvaćena i potvrđena od strane zračnog prijevoznika ili tour operatora.”
- 5 Člankom 3. navedene uredbe predviđa se:

„1. Ova se Uredba primjenjuje na:

 - (a) putnike koji putuju iz zračne luke smještene na državnom području države članice na koju se Ugovor primjenjuje;
 - (b) putnike koji putuju iz zračne luke smještene u trećoj zemlji u zračnu luku smještenu na državnom području države članice na koju se Ugovor primjenjuje, osim ako isti nisu dobili pogodnosti ili naknadu štete i nije im pružena pomoć u toj trećoj zemlji, ako je zračni prijevoznik koji pruža uslugu dotičnog leta prijevoznik Zajednice.

2. Stavak 1. primjenjuje se ako putnici ispunjavaju uvjete:

 - (a) imaju potvrđenu rezervaciju za određeni let i, osim u slučaju otkazivanja leta navedenog u članku 5., prijave se za let,
 - kako je navedeno u putnoj karti i u vrijeme koje je navedeno unaprijed i u pisanom obliku (uključujući i elektronički način) od strane zračnog prijevoznika, tour operatora ili ovlaštenog putnog agenta,ili, ako vrijeme nije navedeno,

– ne kasnije od 45 minuta prije objavljenog vremena polaska; ili

(b) budu premješteni od strane zračnog prijevoznika ili tour operatora s leta za koji su imali rezervacije na drugi let, bez obzira na razlog.

[...]”

6 Članak 7. stavak 1. Uredbe (EZ) br. 261/2004 predviđa:

„Pozivanjem na ovaj članak, putnici ostvaruju pravo na odštetu u iznosu od:

(a) 250 EUR za sve letove dužine 1 500 km ili kraće;

(b) 400 EUR za sve letove unutar Zajednice, duže od 1 500 km i za sve druge letove dužine između 1 500 km i 3 500 km;

(c) 600 EUR za sve letove koji ne spadaju pod točke (a) ili (b).

U određivanju udaljenosti, kao baza se uzima mjesto odredišta na koje će, zbog uskraćivanja ukrcaja ili otkazivanja leta, putnici stići s određenim vremenskim zakašnjenjem u odnosu na vrijeme dolaska predviđenim redom letenja.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

7 Tužitelji u glavnom postupku imali su elektroničku rezervaciju za povratni let kojim je upravljao easyJet i koji je podrazumijevao polazni let iz Pariza (Francuska) s odredištem u Veneciji (Italija) 8. veljače 2014. i povratni let 10. veljače 2014.

8 Prema navodu tužiteljâ u glavnom postupku, taj je povratni let pri dolasku u Pariz kasnio 3 sata i 7 minuta.

9 Budući da im nije naknađena šteta za to kašnjenje, pokrenuli su postupak pred sudom koji je uputio zahtjev tražeći da se easyJetu naloži da svakomu od njih isplati iznos od 250 eura na ime fiksne naknade predviđene člankom 7. Uredbe br. 261/2004.

10 EasyJet, koji ne osporava navedeno kašnjenje, odbija zahtjev za naknadu štete zbog toga što tužitelji u glavnom postupku nisu podnijeli ukrcajne propusnice kao dokaz prijave leta.

11 U tim okolnostima, tužitelji u glavnom postupku smatraju da treba razjasniti problem dokazivanja nazočnosti pri ukrcaju, ističući osobito da posjedovanje ukrcajne propusnice ne prejudicira stvarnu prijavu za let ili ukrcaj putnika u zrakoplov, da članak 3. Uredbe br. 261/2004 ne definira pojam „prijava za let” i da treba uzeti u obzir digitalni razvoj u području prijave putnika za let, obilježen dematerijalizacijom kupnje karata, načinom prijave za let putem interneta i elektroničkim kartama.

12 S druge strane, prema mišljenju easyJeta, nema sumnje glede tumačenja Uredbe br. 261/2004, s obzirom na to da je i Cour de cassation (Kasacijski sud, Francuska) pojasnio da putnici moraju dostaviti ukrcajne propusnice kako bi dokazali prijavu za let.

13 Naime, u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje navedena je i sudska praksa Coura de cassation (Kasacijski sud, Francuska), koji je potvrdio presude suda koji je uputio zahtjev kojima je navedeni odbio zahtjeve za fiksnu naknadu štete na temelju Uredbe br. 261/2004 zbog dužeg kašnjenja leta, a koje su podnijeli putnici koji, unatoč predočanju dokaza o elektroničkoj rezervaciji i određenih potvrda, nisu dostavili relevantne ukrcajne propusnice.

- 14 Osim toga, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da, u okviru velikog broja sporova koji se vode pred sudom koji je uputio zahtjev, većina stvarnih zračnih prijevoznika kao razlog odbijanja plaćanja naknade štete predviđene člankom 7. Uredbe br. 261/2004 u slučaju dužeg kašnjenja leta navodi nedostavljanje ukrcajne propusnice, na temelju navedene sudske prakse Coura de cassation (Kasacijski sud).
- 15 U tim je okolnostima Tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois (Općinski sud u Aulnay-sous-Boisu, Francuska) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Treba li članak 3. stavak 2. točku (a) [Uredbe br. 261/2004] tumačiti na način da, kako bi se pozvali na odredbe Uredbe, putnici moraju dokazati svoju prijavu za let?
2. U slučaju potvrdnog odgovora, protivi li se članak 3. stavak 2. točka (a) [Uredbe br. 261/2004] sustavu jednostavne presumpcije u skladu s kojom se uvjet prijave putnika za let smatra ispunjenim kada potonji raspolaže rezervacijom koju je stvarni zračni prijevoznik prihvatio i potvrdio u smislu članka 2. točke (g)?”

O prethodnim pitanjima

- 16 Najprije treba podsjetiti na to da je, prema ustaljenoj sudskoj praksi, u okviru postupka suradnje između nacionalnih sudova i Suda, predviđenog člankom 267. UFEU-a, na Sudu da nacionalnom sudu pruži koristan odgovor koji će mu omogućiti da riješi spor koji se pred njim vodi. U tom smislu, Sud će, prema potrebi, preoblikovati pitanja koja su mu postavljena (vidjeti osobito presudu od 17. rujna 2015., van der Lans, C-257/14, EU:C:2015:618, t. 32. i navedenu sudsku praksu).
- 17 Tu mogućnost valja primijeniti u okviru ovog zahtjeva za prethodnu odluku.
- 18 Naime, točno je da sud koji je uputio zahtjev svojim prethodnim pitanjima od Suda traži da općenito odluči treba li članak 3. stavak 2. točku (a) Uredbe br. 261/2004 tumačiti na način da je putnik, kako bi se mogao pozivati na njezine odredbe, dužan dokazati svoju prijavu leta i, u slučaju potvrdnog odgovora, je li, uzimajući u obzir članak 2. točku (g) te uredbe, dopušteno pretpostaviti postojanje takve prijave za let ako putnik ima prihvaćenu i potvrđenu rezervaciju zračnog prijevoznika.
- 19 Međutim, pitanja suda koji je uputio zahtjev pojavljuju se unutar određenog konteksta, odnosno konteksta u kojem je zračni prijevoznik na temelju Uredbe br. 261/2004 odbio naknaditi štetu nakon kašnjenja od tri sata ili više utvrđenog na kraju leta za koji zainteresirane osobe imaju potvrđenu rezervaciju. Međutim, kao što to proizlazi iz točke 10. ovog rješenja, zračni prijevoznik ne osporava postojanje takvog kašnjenja, ali odbija zahtjev za naknadu štete zbog toga što putnici nisu dokazali svoju prijavu leta dostavom ukrcajne propusnice.
- 20 Sud koji je uputio zahtjev jednako tako naglašava velik broj sporova koji se vode pred njim. Prema njegovu mišljenju, većina zračnih prijevoznika odbija dodijeliti, u slučaju dužeg kašnjenja leta, naknadu iz članka 7. Uredbe br. 261/2004 zbog nedostavljanja ukrcajne propusnice, pri čemu se to dostavljanje zahtijeva u skladu sa sudskom praksom koju je utvrdio vrhovni sud dotične države članice.
- 21 Uzimajući u obzir navedene elemente konteksta i kako bi se sudu koji je uputio zahtjev dao koristan odgovor da bi on mogao riješiti spor koji se pred njim vodi, njegova pitanja treba shvatiti na način da se njima u bitnome želi saznati treba li Uredbu br. 261/2004, a osobito njezin članak 3. stavak 2. točku (a), tumačiti na način da se putnicima leta zakašnjelog tri sata ili više pri dolasku koji imaju potvrđenu rezervaciju za navedeni let može odbiti naknada štete na temelju te uredbe samo zato što prilikom zahtjeva za naknadu štete nisu dokazali svoju prijavu za navedeni let, osobito putem ukrcajne propusnice.

- 22 Na temelju članka 99. Poslovnika Suda, Sud može, u svakom trenutku, na prijedlog suca izvjestitelja te nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika, odlučiti obrazloženim rješenjem, posebno kad odgovor na pitanje postavljeno u prethodnom postupku ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji.
- 23 Budući da je to slučaj u ovom predmetu, valja primijeniti tu odredbu.
- 24 Iz teksta članka 3. stavka 2. točke (a) Uredbe br. 261/2004 proizlazi da se ta uredba primjenjuje samo ako putnici, s jedne strane, imaju potvrđenu rezervaciju za predmetni let te se, s druge strane, prijave za let u rokovima predviđenima u toj odredbi.
- 25 Iz toga proizlazi da se, s obzirom na to da su dva uvjeta predviđena u toj odredbi kumulativna, prijava putnika za let ne može pretpostaviti zbog činjenice da taj putnik ima potvrđenu rezervaciju za navedeni let.
- 26 Osim toga, navedenom se odredbom pojašnjava da se zahtjev prijave za let ne odnosi na putnike u slučaju otkazivanja leta.
- 27 Prethodna pitanja odnose se na putnike u slučaju dužeg kašnjenja leta.
- 28 U tom pogledu, ako, kao što je to slučaj u glavnom predmetu, određeni zračni prijevoznik ukrca putnike koji imaju potvrđenu rezervaciju za predmetni let i preveze ih do odredišta, treba smatrati da su oni postupili u skladu sa zahtjevom za prijavu za let prije takvog leta. U tim okolnostima, prema tome, nije potrebno dokazivati takvu prijavu za let prilikom podnošenja njihova zahtjeva za naknadu štete.
- 29 Iz navedenog proizlazi da treba smatrati da su putnici kao što su oni o kojima je riječ u glavnom postupku, koji posjeduju potvrđenu rezervaciju za let i koji su bili na letu, pravilno ispunili zahtjev prijave za let.
- 30 Prema tome, ako su na odredište došli sa zakašnjenjem od tri sata ili više, navedeni putnici imaju pravo na naknadu štete zbog tog kašnjenja na temelju Uredbe br. 261/2004 a da pritom ne moraju u tu svrhu dostaviti ukrajnu propusnicu ili drugi dokument kojim se potvrđuje njihova prijava za zakašnjeli let u propisanim rokovima.
- 31 Takav zaključak, uostalom, potvrđuje cilj iz uvodne izjave 1. Uredbe br. 261/2004, kojim se želi osigurati visoka razina zaštite putnika.
- 32 Naime, putnici koji trpe duže kašnjenje leta također imaju mogućnost koristiti se svojim pravom na naknadu štete a da pritom ne budu podvrgnuti zahtjevu, neprimjerenom njihovoj situaciji, koji se sastoji od toga da prilikom svojeg zahtjeva za naknadu štete moraju dokazivati da su se prijavili za zakašnjeli let na kojem su u svakom slučaju bili prevezeni.
- 33 Drukčije vrijedi samo ako zračni prijevoznik raspolaže elementima kojima se može dokazati da, suprotno onomu što putnici tvrde, oni nisu prevezeni na predmetnom zakašnjelom letu, što je na nacionalnom sudu da provjeri.
- 34 Uzimajući u obzir prethodno navedeno, na postavljena pitanja valja odgovoriti tako da Uredbu br. 261/2004, a osobito njezin članak 3. stavak 2. točku (a), treba tumačiti na način da se putnicima kojima let kasni tri sata ili više pri dolasku i koji imaju potvrđenu rezervaciju za navedeni let ne može odbiti naknada štete na temelju navedene uredbe samo zbog toga što prilikom zahtjeva za naknadu štete nisu dokazali svoju prijavu za navedeni let, osobito putem ukrajne propusnice, osim ako se dokaže da ti putnici nisu prevezeni na predmetnom zakašnjelom letu, što je na nacionalnom sudu da provjeri.

Troškovi

- 35 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

Uredbu (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcanja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91, a osobito njezin članak 3. stavak 2. točku (a), treba tumačiti na način da se putnicima kojima let kasni tri sata ili više pri dolasku i koji imaju potvrđenu rezervaciju za navedeni let ne može odbiti naknada štete na temelju navedene uredbe samo zbog toga što prilikom zahtjeva za naknadu štete nisu dokazali svoju prijavu za navedeni let, osobito putem ukrcajne propusnice, osim ako se dokaže da ti putnici nisu prevezeni na predmetnom zakašnjelom letu, što je na nacionalnom sudu da provjeri.

Potpisi